

Reviderad efter samråd februari-mars 2018

Förändringar från samrådsversionen
markeras med en understrykning och en
markering vid sidan av stycket.

Förslag till ny renhållningsordning för Halmstads kommun 2019

Del 1 – Avfallsplan med mål och åtgärder

Innehåll

1	INLEDNING	3
1.1	Bakgrund och syfte	3
1.2	Genomförande och styrning	3
1.3	Lagkrav	3
1.4	Avfallsbegreppet – definitioner	4
2	MÅL OCH ÅTGÄRDER	5
2.1	Lokala mål och åtgärder	5
2.1.1	Styrmedel	6
2.1.2	Kostnader och resurser för genomförande	6
1.	Förebygga uppkomsten av avfall	7
2.	Öka utsorteringsgraden av avfallet	8
3.	Minska inslaget av farligt avfall i kretsloppet	9
4.	Öka återföring av näringsämnen från organiskt avfall	10
5.	Förbättra förutsättningarna för en resurseffektiv avfallshantering med hänsyn till säkerhet, miljö och arbetsmiljö.	11
6.	Minska nedskräpning i samhället	12
7.	Minska risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda avfalls-deponier	13
2.2	Uppföljning	14
3	FRAMTIDA UTVECKLING	14
3.1	Insamlingssystem och anläggningar	14
3.2	Avfallsflödenas utveckling	15
3.3	Avfallshantering i fysisk planering	16
4	FÖRUTSÄTTNINGAR	16
4.1	Avfallspolitiken	16
4.2	Cirkulära ekonomier	17
4.3	Miljömål, strategier och program	17
4.3.1	Nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet	17
4.3.2	Agenda 2030 och hållbarhetsmålen	17
4.3.3	Generationsmålet och nationella miljökvalitetsmål	18
4.3.4	Lokala och regionala miljömål	18
4.3.5	Kommunala planer och handlingsprogram	18
4.4	Ansvar för avfall	19
4.5	Avgifter och skatter	20
4.6	Tillsyn	21
5	NULÄGESBESKRIVNING	21
5.1	Kommunen	21
5.1.1	Beskrivning av kommunen	21
5.1.2	Halmstads kommuns avfallsorganisation	22
5.1.3	Avfallsmängder och flöden	22
5.2	Avfallshantering och anläggningar	25
5.2.1	Avfall som kommunen ansvarar för	26
5.2.2	Avfall som kommunen inte ansvarar för	26
5.2.3	Behandlingsanläggningar	27
5.3	Nedskräpning	27
5.4	Nedlagda deponier	27
6	UPPFÖLJNING AV AVFALLSPÅN 2013	28
7	MILJÖBEDÖMNING	29
	SAMRÅD OCH UTSTÄLLNING	30
	PROJEKTDELTAGARE	31
	UNDERLAG OCH REFERENSER	31
	BILAGOR	32

Förslag till ny avfallsplan för Halmstads kommun

SAMMANFATTNING

Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens föreskrifter för avfallshantering kommunens renhållningsordning. Avfallsplanen ska analysera förutsättningar och ange ambition och inriktning för en hållbar utveckling på avfallsområdet i Halmstad. Målen är i linje med EU:s avfallsstrategi och nationella mål och lagstiftning. En del av åtgärderna för att nå målen pågår redan i olika omfattning. Men det föreslås en del nya åtgärder, främst för den kommunala verksamheten.

Föreskrifterna ska ange hur avfallshanteringen ska skötas. Kommunen har rätt att ta ut avgifter för hanteringen av hushållsavfallet, och nivån för den bestäms av renhållningstaxan som revideras årligen enligt ordinarie rutiner för taxor och avgifter.

Mål och åtgärder i avfallsplanen följer EU: avfallshierarki. Förslaget till avfallsplan som ställs ut för granskning bedöms inte leda till betydande miljöpåverkan och kräver således inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken. Kommunen har ändå valt att göra en genomlysning av miljökonsekvenser vid ett genomförande av avfallsplanen. Miljöbedömningen av förslaget visar att mål och åtgärder leder till ökade möjligheter att nå miljökvalitetsmålen, de har också en koppling till flera av FN:s globala hållbarhetsmål.

Kommunerna är skyldiga att ha en aktuell avfallsplan. Den ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Arbetet med Halmstads avfallsplan påbörjades sommaren 2017 efter att de nya föreskrifterna för kommunala avfallsplaner beslutats och Naturvårdsverkets vägledning getts ut.

När denna renhållningsordning är antagen av kommunfullmäktige ersätter den Renhållningsordningen för Halmstads kommun som antogs av kommunfullmäktige 2013-05-21 (§ 59) och sedan aktualiserades av kommunfullmäktige 2016-12-13 (§137).

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund och syfte

Renhållningsordningen är kommunens samlade styrdokument för avfallshanteringen. Den ska ge kommuninvånarna och verksamheterna i kommunen förutsättningar för en bra avfallshantering samtidigt som kommunen uppfyller aktuell lagstiftning, nationella mål för avfallshantering i linje med EU:s avfallshierarki. Den ska bidra till att minska avfallets mängd och farlighet och styra mot ökad återvinning.

Kommunens renhållningsordning består av avfallsplan och renhållningsföreskrifter. Den ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. När denna renhållningsordning är antagen av kommunfullmäktige ersätter den Renhållningsordningen för Halmstads kommun som antogs av kommunfullmäktige 2013-05-21 (§ 59) och sedan aktualiserades av kommunfullmäktige 2016-12-13 (§137).

Mål och åtgärder i avfallsplanen för 2019 utgör en fortsättning på den inriktning som stakats ut i föregående avfallsplan. Uppföljning av mål och åtgärder i avfallsplan 2013 redovisas i bilaga 2 Uppföljning av mål och åtgärder. Till skillnad från föregångaren kräver målen inte nya anläggningar eller detaljplaner som behöver miljöprövas, och det ställs därför inte samma krav på en miljökonsekvensbeskrivning. I avfallsplan 2019 finns fler åtgärder som är direkt riktade till den kommunala verksamheten och för varje område anges vilka styrmedel kommunen främst avser använda för att nå målen. Området för nedskräpning har också utökats i linje med de nya föreskrifterna för avfallshantering (NFS 2017:2).

Avfallsplanen ska analysera förutsättningar och ange ambition och inriktning för en hållbar utveckling på avfallsområdet i Halmstad med utgångspunkt från kommunens vision och värdegrund. Renhållningsföreskrifterna ska ange hur avfallshanteringen ska skötas. Renhållningstaxan revideras årligen och hanteras parallellt med detta uppdrag enligt ordinarie rutiner för taxor och avgifter.

1.2 Genomförande och styrning

Kommunstyrelsen har ett verksamhetsansvar för hanteringen av hushållsavfall inom kommunen. Avfallsplanen är en kommunal sektorsplan för avfallsarbetet och utgör en del av kommunens samlade planering för den tekniska försörjningen.

Planen blir också vägledande för aktuell myndighet inom kommunen när denna ska fatta beslut om tillstånd i enskilda ärenden, exempelvis vid byggnation och upprättande av anläggningar. Vid varje sådant prövningstillfälle kommer också en mer detaljerad miljökonsekvensbedömning att göras.

Större investeringar inom avfallsverksamheten får inte genomföras av berörda bolag och förvaltningar utan fullmäktiges medgivande.

1.3 Lagkrav

I miljöbalken 15 kap 41 § anges att alla kommuner ska ta fram en avfallsplan. Avfallsplanen utgör, tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering, renhållningsordning för kommunen.

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:2) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall förtydliga att de kommunala avfallsplanerna ska ha ett tydligt fokus på

avfallsförebyggande åtgärder och att mål och åtgärder lyfts fram tidigt i dokumentet. Samverkan inom kommunen, såväl som med andra aktörer, under framtagandet av planen är viktig för att höja kvalitet och förankring så sannolikheten för att åtgärderna ska genomföras och att målen nås.

Några viktiga förändringar i de nya föreskrifterna är:

- Avfallsplanens syfte ska beskrivas.
- Tydligt fokus på avfallsförebyggande åtgärder och att mål och åtgärder lyfts fram tidigt i dokumentet.
- Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer.
- Mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning har tillkommit.
- Kommunerna ska redovisa de styrmedel man planerar att använda för att implementera mål och åtgärder i kommunens avfallsplan.
- Begreppet hushållsavfall har ersatts av begreppet avfall som kommunen ansvarar för, vilket tydliggör att kommunen ansvarar för både hushållsavfall och avfall som uppkommer i kommunens egna verksamheter. Skälet är att kommunen bör föregå med gott exempel och ta fram mål och åtgärder för att förebygga och minska avfallets mängd från egna verksamheter.
- Tydligare koppling mellan fysisk planering och avfallsplanering.

Renhållningsordningens föreskrifter och avfallsplan ska beslutas av kommunfullmäktige. Bestämmelser om samråd, utställning och beslut finns i 15 kap 12-15§§ miljöbalken.

1.4 Avfallsbegreppet – definitioner

Avfallsdefinitionerna är gemensamma inom EU och finns beskrivet i EU:s avfallsdirektiv 2008/98/EG.

Avfall

Avfall definieras i enlighet med 2008/98/EG artikel 3.1 samt 15 kap. 1§, MB som ett ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Ett ämne eller föremål som har återvunnits och uppfyller krav i fråga om fortsatt användning enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 39 § eller 40 § MB upphör att vara avfall.

Hushållsavfall

Med hushållsavfall avses enligt 15 kap. 3 §, MB avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Förenklat går det att säga att begreppet hushållsavfall motsvarar det avfall som uppstår när mark och byggnader används för bostadsändamål. Sopor, köksavfall, latrin och slam från slambrunnar och slamtankar är exempel på avfall som faller under hushållsavfall. Även överblivna läkemedel, miljöfarliga batterier, oljerester, färgrester, rester av bekämpningsmedel, annat farligt avfall som ingår som beståndsdel i avfall samt skrymmande avfall (som exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande föremål) räknas till hushållsavfall.

I verksamheter kan det uppkomma både hushållsavfall och annat avfall. Avfall jämförligt med hushållsavfall kan vara avfall från t.ex. affärslokaler och industrier som uppstår som en följd av att människor vistas där. Ett exempel är avfall som uppstår i lunchrum på en arbetsplats.

I Naturvårdsverkets ”Vägledning till definition av hushållsavfall (2008-01-16)” finns mer information om definitioner av några specifika typer av avfall.

2 MÅL OCH ÅTGÄRDER

Avfallshanteringen utgör en viktig del av samhällets tekniska infrastruktur. Avfallshanteringen är också en miljö- och klimatfråga där avfallet betraktas både som en resurs och som ett problem.

I takt med ökat välbefinnande har konsumtion och avfallsvolymer ökat kraftigt de senaste decennierna. Den snabba omsättningen av material utgör ett hårt tryck på planeten. Tillgången på komponenter till elektroniska produkter håller på att ta slut, och våra jordar töms på viktiga näringsämnen om vi inte kan återföra det organiska avfallet på ett säkert sätt.

En stor utmaning ligger i att ställa om till en smartare konsumtion och minska uppkomsten av avfall. Det avfallet som ändå uppstår måste tas omhand på ett säkert sätt så inte hälsovådliga och miljöfarliga ämnen sprids. Nedskräpningen som i huvudsak sker på land hamnar till slut i våra oceaner och har blivit ett stort miljöproblem. Plaster, fimpas och läkemedelsrester har en stor inverkan på livet i våra vatten.

Ledstjärnor för det lokala arbetet med avfallsfrågorna är EU:s avfallstrappa, intentionerna i förslag till nationell avfallsplan samt de nationella miljökvalitetsmålen.

2.1 Lokala mål och åtgärder

I avfallsplanen för Halmstads kommun föreslås mål och åtgärder inom sju områden. Åtgärderna verkar sammantagna till att dagens avfallshandling än mer ska styras över från avfallshandling till resurshushållning enligt tankegångarna i den nationella avfallsplanen. Föreslagna åtgärder bedöms kunna genomföras till 2025.

Föreslagna åtgärder har tre huvudsyften;

- Ge kommuninvånarna och verksamheterna i kommunen förutsättningar för en bra avfallshandling.
- Uppfylla aktuell lagstiftning, nationella mål för avfallshandling i linje med EU:s avfallshierarki.
- Bidra till att minska avfallens mängd och farlighet och styra mot ökad återvinning.

EU:s avfallshierarki illustreras genom avfallstrappan

1. Avfallsminimera – förhindra att avfall uppstår till exempel genom att laga istället för att köpa nytt och att inte överkonsumera
2. Återanvända – byta, skänka eller handla second hand
3. Återvinna materialet – till exempel förpackningar, tidningar, bildäck och näringsämnen från matavfall
4. Utvinna energi genom förbränning – när materialåtervinning inte är möjlig eller lämplig
5. Deponering – avfall som ska tas ut ur kretsloppet och inte kan användas som en resurs

Följande områden föreslås bli prioriterade under den kommande perioden;

1. Förebygga uppkomsten av avfall
2. Öka utsorteringsgraden av hushållsavfallet
3. Minska inslaget av farligt avfall i kretsloppet
4. Öka återföring av näringsämnen från organiskt avfall
5. Förbättra förutsättningarna för en resurseffektiv avfallshantering med hänsyn till säkerhet, miljö och arbetsmiljö
6. Minska nedskräpning i samhället
7. Minska risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda avfallsdeponier

2.1.1 Styrmedel

Styrmedel är den offentliga sektorns verktyg för att genomföra åtgärder som kan bidra till att målen nås. Ibland anges styrmedel som en åtgärd, då det kan vara det främsta sättet att nå målet. Ett styrmedel kan vara så väl administrativt, ekonomiskt som informativt. För varje område anges vilket styrmedel kommunen avser att använda för att nå målen.

Några exempel på dessa är;

Administrativa – Lagstiftning, regler, upphandlingskrav, målstyrning, tillsyn

Ekonomiska – Avgifter, skatter, subventioner, pant

Informativa – Upplysning, informationskampanjer, rådgivning och andra informationsinsatser

2.1.2 Kostnader och resurser för genomförande

Under samrådet gavs berörda verksamheter inom kommunen möjlighet att ge sin syn på vilka resurser som behövs för föreslagna åtgärder. Flertalet av åtgärderna bedömdes kunna ske inom ordinarie budget. Men några områden anses vara mer kostnadsdrivande;

Informationsåtgärder kopplade till en strategisk kommunikationsplan bedömdes medföra måttliga till höga kostnader, till exempel för att förbättra utsorteringsgraden och kvalitet på utsorterade matavfallsfraktioner. Åtgärder för det belastar renhållningstaxan.

Utveckla tillgängligheten till insamlingssystem för att öka insamlingsgraden vid kommunala fastigheter kan innebära att ombyggnad av uppställningsplatser vilket kan leda till lite högre kostnader. Ökad tillgänglighet är något som flera efterfrågar. Det finns ett förslag från regeringen att krav på fastighetsnära insamling ska införas och blir då något kommunen behöver införa oavsett avfallsplanen.

Åtgärder för att uppfylla krav på säkerhet, arbetsmiljö och miljöhänsyn vid hämtningsställen kan också leda till höga kostnader, men är reglerat genom arbetsmiljölagstiftning mm och måste ändå genomföras och finansieras genom taxa och avgifter.

Säkerställa nedlagda deponier kan också generera höga kostnader under kommande år, men kostnaden för säkerställande av den enda klass 1 deponin är redan tagen. Är ett ansvar kommunen har oavsett avfallsplanen.

Den samlade bedömningen är att föreslagna åtgärder är rimliga och att kostnadstäckning finns eller att den kan regleras genom taxa och avgifter.

I BILAGA 1 Miljöbedömning görs även en genomlysning av miljökonsekvenser för de sju områdena. Där redovisas även kopplingar till de nationella miljökvalitesmålen och FN:s globala hållbarhetsmål.

1. Förebygga uppkomsten av avfall

Mängden avfall och dess eventuella farlighet bestäms redan i tillverkningsledet. Därför krävs det också insatser mot ökad resurseffektivitet på både nationell och internationell nivå. Kommunens insatser fokuserar på att ge en ökad medvetenhet om en mer resurseffektiv konsumtion och möjlighet till återbruk. Förutom informationsinsatser kan kommunen även ställa avfallsförebyggande krav vid upphandling, tex resurseffektiva förpackningar. En stor utmaning ligger i att underlätta för individer och verksamhetsutövare att medverka till att skapa ett mer resurseffektivt och kretsloppsanpassat samhälle.

Det finns också produkter som inte lämpar sig för återanvändning eller återvinning och ska plockas bort från materialflödet. Exempelvis vissa inredningstextilier och plastleksaker med giftigt innehåll.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
<p>1.1 Kärlavfall, förpackningar och tidningar från hushållen ska minska per invånare mellan 2017-2025.</p> <p>Förklaring <i>Kärlavfall</i> – avfall i sopkäret inklusive matavfall <i>Förpackningar och tidningar</i> – glas, metall, kartong/papper och plast samt tidningar som samlas in av förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI).</p>	1 <u>Information och dialog om avfall ska genomföras enligt en övergripande kommunikationsplan för avfallsplanen.</u>	Kommunstyrelsen i samverkan med HEM
	2 Besök på Växtvärdet erbjuds alla 5-klassare i kommunen.	HEM
	3 <u>Bereda möjligheter att lämna produkter till återbruk.</u>	HEM
	4 <u>Utreda hur taxan skulle kunna utformas för att i högre grad vara styrande för att minska uppkomsten av avfall.</u>	HEM
	Åtgärd i kommunal verksamhet	
	1 Alla förvaltningar och bolag redovisar hur de arbetar med minimering av avfall.	Kommunstyrelsen
	2 Genomföra pilotprojekt på arbetsplatser som inspirerar kommunala verksamheter och bolag till avfallsförebyggande arbete.	Kommunstyrelsen
	3 <u>Öka kunskapen om att förebygga avfall hos kommunens personal.</u>	<u>Kommunstyrelsen</u>
	4 Matsvinnet från tallriksskräpet i kommunala restauranger <u>inom förskola, grundskola och äldreomsorg</u> ska fortsätta att minska.	Servicenämnden
	5 Matavfallet i kommunala restauranger och tillagningskök <u>förskola, grundskola och äldreomsorg</u> ska fortsätta att minska.	Servicenämnden

Styrmedel

- Informationsinsatser till invånare, verksamhetsutövare och kommunala arbetsplatser för att förebygga uppkomsten av avfall.
- Upphandling används för att ställa avfallsförebyggande krav.
- Strukturen för renhållningstaxan ska vara utformad så att den stimulerar till att minska uppkomsten av avfall och öka återanvändning och återvinning.

2. Öka utsorteringsgraden av avfallet

Det som blir kvar efter det som går att laga eller återbruka, ska när det är lämpligt, materialåtervinnas. Genom producentansvaret har förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) sedan många år ett uppdrag att tillhandahålla insamlingssystem för förpackningar och tidningar. I hela kommunen finns närmare sjuttio återvinningsstationer år 2018. Men närhet och tillgängligheten varierar för kommuninvånarna och för att öka insamlingsgraden och kvalitén på det insamlade materialet behövs både informationsinsatser och en utveckling av systemet. Krav på fastighetsnära insamling är att vänta och en del av ansvaret förväntas föras över till kommunerna. En del fastighetsägare erbjuder redan idag den tjänsten i fastigheten till sina hyresgäster.

Även i den kommunala verksamheten uppstår avfall som ska sorteras ut för materialåtervinning, vilket görs på flera arbetsplatser. Ett viktigt verktyg är också att redan i upphandlingskedet ställa krav på återvinningsbara förpackningar.

Ungefär en tredjedel av allt avfall som uppkommer inom Sverige kommer från byggsektorn. Bygg- och rivningsavfall är ett prioriterat område i den nationella avfallsplanen och i det avfallsförebyggande programmet. Materialåtervinning av icke farligt bygg- och rivningsavfall ska enligt EU:s avfallsdirektiv öka.

Genom återbruk och återvinning minskas trycket på exploatering av ändliga resurser och energi-krävande utvinning av nya råvaror.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
<p>2.1 Till år 2025 ska minst 75 procent av hushållsavfallet i soppåsen vara brännbart restavfall.</p> <p>Förklaring Avser endast den soppåse som är avsedd att gå till förbränning, den gröna påsen med matavfall är inte inräknad. Genom återkommande plockanalyser mäts andel avfall som finns kvar i restavfallet men som skulle gått till materialåtervinning, den gröna matavfallspåsen eller insamling av farligt avfall.</p>	<p>1 Utveckla tillgängligheten till insamlings-system i kommunen i syfte att öka återvinningsgraden.</p> <p>2 Utveckla och erbjuda produkter och tjänster som gör det lätt att göra rätt.</p> <p>3 <u>Utreda utveckling av systemet med optisk sortering för utsortering av fler fraktioner. NY</u></p> <p>4 Pilotprojekt för källsortering av vissa fraktioner på offentlig plats. (T.ex. glas, metall, papper)</p> <p>Åtgärd i kommunal verksamhet</p>	<p>HEM</p> <p>HEM</p> <p>HEM</p> <p>Teknik och fritidsnämnden</p>
<p>2.2 Utsorteringsgraden för bygg- och rivningsavfall ska öka.</p>	<p>1 Alla kommunala arbetsplatser har utsortering av förpackningar, matavfall och farligt avfall.</p> <p>2 Ta fram rutiner för att öka utsorteringsgraden av bygg- och anläggningsavfall från kommunala byggprojekt.</p>	<p>Kommunstyrelsen</p> <p>Fastighetsnämnden</p>
<p>Styrmedel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informationsinsatser till hushåll och verksamheter enligt informationsplan. • <u>Internutbildning och information för inköpare.</u> • <u>Upphandlingskrav på återvinningsbara förpackningar</u> 		

3. Minska inslaget av farligt avfall i kretsloppet

I samhället hanteras idag stora mängder kemikalier, elektronik, batterier, lampor, impregnerat trä, läkemedel m.m. som kan göra stor skada på miljön. Allt farligt avfall ska omhändertas på ett miljöriktigt sätt och inte hamna i soppåsen, avloppet eller naturen.

Med ny teknik blir många av de elektroniska produkterna mindre i volym, men nya produkter kommer ständigt på marknaden och omsättningen är hög och volymerna fortsatt stora.

År 2016 lämnade hushållen i Halmstad in mer än 2 500 ton farligt avfall på återvinningscentralerna, men det finns mer elektronik och kemikalier som står oanvända eller ligger gömda i byrålådan eller i garaget. Stickprov genom plockanalyser genomförs årligen. De visar att det finns elektronik och annat farligt avfall i den vanliga soppåsen som går till förbränning. I förlängningen är målet att uppkomsten av farligt avfall ska minska.

Kemikalier och produkter med farligt avfall förekommer även i kommunal verksamhet. Hantering av måste ske på ett sätt som hindrar att de sprids till mark, luft och vatten. En resurseffektiv hantering, tex att inte köpa in större volymer än nödvändigt, är viktig då destruktionskostnaden av överblivet material ofta överstiger inköpskostnaden.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
3.1 Insamlad mängd farligt avfall från hushållen ska ha ökat jämfört med 2017 års utfall.	1 Information om insamlingsställen för elektronik (WEEE direktivet) <u>ska vara lättillgängliga.</u>	HEM
	2 <u>Återkommande informationskampanjer om farligt avfall.</u>	HEM
3.2 Inget farligt avfall i hushållens sopkärl.	3 <u>Erbjuda produkter och tjänster som underlättar för hushållen att lämna farligt avfall.</u>	HEM
	4 Vid tillsyn särskilt beakta förvaring och	Miljönämnden
	5 hantering av farligt avfall i lantbruksverksamhet.	
	Åtgärd i kommunal verksamhet	
	1 Alla kommunala arbetsplatser har insamlingsplats för batterier och annat farligt avfall från verksamheten.	Kommunstyrelsen
	2 Alla kommunala arbetsplatser ska känna till och följa gällande kemikalierutin.	Kommunstyrelsen
	3 <u>Fasa ut eller på annat sätt förhindra att utfasningsämnen i använda kemikalier från kommunala verksamheter når spillvattennätet.</u>	Kommunstyrelsen

Styrmedel

- Informationsinsatser till invånare, verksamhetsutövare och kommunala arbetsplatser för att öka insamlingen av farligt avfall.
- Krav vid upphandling och rutiner för inköp som minimerar beställning och hantering av farligt avfall
- Tillsyn

4. Öka återföring av näringsämnen från organiskt avfall

Jordbruket och annan växtlighet behöver näringsämnen som fosfor, kväve och kalium. Det är ämnen som finns bundet i det organiska avfallet. Genom biologisk behandling av matavfall och slam kan dessa näringsämnen återföras till kretsloppet.

I Sverige uppstår mer än en miljon ton matavfall per år. Närmare hälften av detta kommer från hushållen och studier visar att en tredjedel av innehållet i soppåsen är matavfall. Den andra hälften kommer från livsmedelsindustrin, grossister, butiker, storkök och restauranger. Det miljömässigt bästa alternativet är även här att hindra uppkomsten av avfall, men det näst bästa är att använda det organiska materialet för biogasproduktion. Biogas kan ersätta fossila bränslen och samtidigt möjliggöra att växtnäringsämnen återförs in i kretsloppet.

En annan källa till viktiga näringsämnen är från avloppsfraktioner från reningsverk och även enskilda avlopp. Spridning av biogödsel från avloppsslam är hårt reglerat för att inte få spridning av oönskade ämnen på produktiv mark. Slamhanteringen vid Västra strandens reningsverk är Revaq-certifierat och nämnden för Laholmsbuktens VA arbetar uppströms med avloppsvatten för att minska mängden oönskade ämnen redan vid källan.

I Halmstads kommun finns ca 3 500 enskilda avlopp, och en stor del av dessa bedöms vara undermåliga och uppfyller inte dagens reningskrav. För att kommunens tillsynsmyndighet ska kunna ställa krav på kretsloppsanpassning av enskilda avlopp behövs en kommunal strategi för återföring av avloppsfraktioner till produktiv mark.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
4.1 Senast 2025 ska minst 60 procent av matavfallet från hushållen utsorteras för att användas för biogasproduktion och näringsåterföring. (nationellt mål 50% 2020)	Informationsinsatser till hushåll för att 1 öka utsorteringen av matavfall enligt <u>kommunikationsplan</u> . 2 Informationsinsatser för att öka utsorteringen av livsmedelsavfall från verksamheter.	HEM <u>Kommunstyrelsen</u>
4.2 Senast 2025 ska minst 99 procent av innehållet i de gröna påsarna vara utsorterat matavfall.	Åtgärd i kommunal verksamhet 1 Alla kommunala restaurangkök och personalmatsalar har utsortering av matavfall.	<u>Kommunstyrelsen</u>
4.3 Insamling av vegetabiliskt och animaliskt livsmedelsavfall från verksamheter i Halmstad ska öka.	2 <u>Ta fram en strategi och underlag för ett kommunalt system för hantering av avloppsfraktioner från enskilda avlopp.</u>	Kommunstyrelsen
4.4 Återföring näringsämnen från avlopp ska utvecklas. Styrmedel	<ul style="list-style-type: none"> Informationsinsatser för ökad insamling av mat- och livsmedelsavfall Taxa och avgifter premierar utsortering livsmedelsavfall Tillsyn 	

5. Förbättra förutsättningarna för en resurseffektiv avfallshantering med hänsyn till säkerhet, miljö och arbetsmiljö.

Målen under detta område har mer karaktären av inriktningar andra och här redovisas heller inte några specifika åtgärder. De kommunala verktygen redovisas som styrmedel. Målen är heller inte lika mätbara som flera av de andra, men är ändå viktiga för helheten för avfallshanteringen.

HEM har i en intern utredning (2013) konstaterat att det finns problem vid 1 000 - 1 300 av kommunens totalt 30 000 hämtningsställen när det gäller trafiksäkerhet och arbetsmiljö. Med hämtningsställe menas hämtningsfordonets uppställningsplats. Dessutom är det bra om det totala transportarbetet kan minska för att i sin tur minska miljöbelastningen. Miljöhänsyn är ett brett begrepp, som förutom utsläpp och buller från transporter även kan innebära i anspråkstagande av mark som leder till förlust av grönstruktur. Här avses även risk för brand och andra tillbud som kan ge upphov till utsläpp av miljöstörande ämnen från avfallet.

Det är här viktigt med en helhetssyn utifrån ett samhällsperspektiv och beakta såväl kundperspektiv som samhällsnytta och miljöperspektiv.

Det finns idag flera företag i Halmstad som verkar inom avfallsområdet, vilket skapar både mångfald och synergi. Halmstads kommun behöver samverka med det lokala och regionala näringslivet för en fortsatt god utveckling.

Miljö- och säkerhetskraven är stora inom avfallsverksamheten. Stora krav ställs på anläggningar och tekniska system, vilket i sin tur ställer krav på storskalighet och stora investeringar. Varje enskild kommun får allt svårare att själv klara av detta. Samverkan med andra kommuner och näringslivet behövs för att klara morgondagens utmaningar.

Mål

Ansvarig

5.1 ~~5-3~~ Alla hämtningsställen ska uppfylla kravet på god säkerhet, bra arbetsmiljö och miljöhänsyn.

HEM

5.2 ~~5-4~~ Transporter inom avfallsverksamheten ska ha låga utsläpp av partiklar, låga bullernivåer och drivas med fossilfria drivmedel.

HEM

5.3 ~~5-5~~ Halmstads kommun ska dels genom egna anläggningar och dels genom samverkan med andra aktörer skapa förutsättningar för en effektiv och miljöriktig hantering av alla typer av avfallsfraktioner.

HEM

Styrmedel

- Lokal och regional samverkan
- Interna rutiner för kommunikation om avfallshantering
- Bygglov, förhandsbesked och detaljplaner
- Upphandlingskrav för transporter
- Kommunikation, dialog och information

6. Minska nedskräpning i samhället

Skräpiga miljöer hittar vi på stränderna, torg, parker och stråk där människor rör sig. Speciellt helger, sommartid och vid evenemang, bland annat studentaktiviteter.

Undersökningar av Håll Sverige Rent (2017) visar på en tydlig upptrappning av nedskräpning i Sverige i stadsmiljö, längs kusterna och i havet. Längs stränderna består skräpet framförallt av förpackningar och i stadsmiljö och parker är det framförallt fimpar, snus och tuggummi som slängs.

Problemen med plast och annat skräp i haven har sitt ursprung i nedskräpning på land. Av det skräp som finns på stränderna längs med Sveriges kust är drygt 80 procent plast. Regeringen har uppmärksammat marin nedskräpning och utsläpp av mikroplast, och EU-kommissionen har tagit fram en EU-gemensam strategi.

Skräpmätning är ett verktyg för att utvärdera effekten av olika åtgärder. Kustvattenrådet som kommunen medverkar i har tagit initiativ till ett kommungemensamt projekt där organisationen sökt medel från naturvårdsverket för skräpmätning enligt Håll Sverige rents koncept och för strandstädning.

Byggarbetsplatser ger upphov till kringflygande material och skräp som inte har förankrats. I industriområden och längs större vägar hittas också stora mängder skräp, plus att det förekommer dumpning av gamla bilar och annat skräp i naturen. Det är ofta skräpiggt runt återvinningstationer. Dels är det förpackningsmaterial från överfulla insamlingskärl, men ibland även annat avfall som inte hör hemma där.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
6.1 Nedskräpningen i offentlig miljö (gator, parker, torg, badstränder m fl.) ska minska under perioden 2019 – 2025	1 Införa skräpmätning för i offentlig miljö (stadsmiljö, park och stränder) senast 2019.	Teknik-och fritidsnämnden
	2 Öka invånarengagemanget för minskad nedskräpning, bland annat genom kampanjer där effekten av nedskräpning synliggörs.	Teknik-och fritidsnämnden
	3 <u>Öka antalet papperskorgar med stor kapacitet i innerstan och andra platser där nedskräpningen är omfattande.</u>	<u>Teknik- och fritidsnämnden</u>
Styrmedel	Åtgärd i kommunal verksamhet	
	1 <u>Fortsätta och utveckla arbetet med barn och unga med till exempel städdagar, värna om närmiljön samt nolltolerans mot nedskräpning och skadegörelse.</u>	<u>Barn- och ungdomsnämnden</u>
	2 <u>Ta fram rutiner och goda exempel för att förebygga nedskräpning från kommunala byggprojekt.</u>	<u>Fastighetsnämnden</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Informationsinsatser till invånare, verksamhetsutövare och kommunala arbetsplatser för att förebygga nedskräpning • Upphandling används för att ställa avfallsförebyggande krav. 		

7. Minska risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda avfallsdeponier

Gamla avfallsdeponier som var i drift innan miljölagstiftningen skärptes kan innebära risk för förorening av mark och påverkan på yt-och grundvatten och därigenom innebära ökade hälsorisker för människor och djur. Enligt det nationella miljökvalitetsmålet för giftfri miljö ska alla områden med stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdas till 2050. Kommunerna ska redovisa detta i den kommunala avfallsplanen och översiktsplanen.

2014/2015 lät kommunen göra en MIFO¹-inventering av samtliga kända nedlagda deponier i Halmstad. Totalt inventerades 43 nedlagda deponier, varav 18 kommunala. Av de som fick en hög riskklass (1 och 2) krävs ytterligare utredning och eventuellt åtgärder för att förebygga risker för negativ påverkan på människor och miljö. En deponi fick riskklass 1 och tjugotvå fick riskklass 2. Kommunen ansvarar för den i riskklass 1 (Gustavsält) samt 17 av riskklass 2 anläggningarna.

Mål	Åtgärd	Ansvarig
7.1 Senast 2025 ska nedlagd deponi i riskklass 1 och minst 15 procent av nedlagda deponier i riskklass 2 ha en åtgärdsplan och vid behov åtgärdats.	1 Kommunal nedlagd deponi med riskklass 1 är säkerställd till 2025.	Kommunstyrelsen
	2 Minst tre av de kommunala nedlagda deponierna med riskklass 2 är säkerställda till 2025.	Kommunstyrelsen
	3 Juridiskt ansvariga för nedlagda deponier är informerade om miljökvalitetsmålet om nedlagda deponier.	Miljönämnden
	4 I kommunens översiktsplan ska områden där deponiverksamhet bedrivits vara angivna.	Kommunstyrelsen

Styrmedel

- Kommunens som huvudman och markägare
- Informationsinsatser till juridiskt ansvariga för nedlagda deponier
- Tillsyn

¹ MIFO - Metodik för Inventering av Förorenade Områden framtagen av Naturvårdsverket.

2.2 Uppföljning

Statistik över avfallsmängderna förs kontinuerligt och redovisas årligen av HEM. Dessa rapporteras även till Avfall Sverige och avfallsmängderna rapporteras även till Sveriges ekokommuner miljöbarometer.

Flera av åtgärderna kommer också att ge värdefull information om hur intentionerna med planen uppnås, tex plockstudier som redovisar förekomst av farligt avfall i hushållssoporna och framtagande av skräpmätning för nedskräpning i offentlig miljö.

Kommunstyrelsen samordnar insamling av uppgifter och ansvarar för den samlade redovisningen. Uppföljning av mål och åtgärder sker i samverkan med berörda verksamheter. I regel är det befintlig data samlas in.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanen görs senast 2022 inför en aktualisering av dokumentet.

3 FRAMTIDA UTVECKLING

3.1 Insamlingsystem och anläggningar

Framtidens avfallshantering i Halmstad siktar mot att minimera körsträckan för tunga transporter samt att göra dessa fossilfria, öka återvinningen och att det skall vara lätt att göra rätt för Halmstads medborgare.

I dagsläget görs bedömningen att det inte finns behov av några större investeringar i infrastruktur för kommunens avfallshantering när det gäller hushållsavfallet. I första hand gäller det att optimera befintliga system och infrastruktur. Behoven revideras, primärt i samband med budget för kommande verksamhetsår och i samband med fastställande av renhållningstaxan, men revideras löpande om det uppstår något specifikt behov.

Kommunen har säkerställt ett område för framtida behov av deponiverksamhet. Området ägs av kommunen och är detaljplanelagt för deponi.

Utsortering av matavfall och optisk sorteringsanläggning

Sedan juni 2017 kan hushållen i Halmstad sortera ut sitt matavfall och lägga det i en grön påse. Påsen slängs sedan i samma kärl, sopnedkast eller behållare som de andra hushållssoporna och sorteras därefter ut i en optisk sorteringsanläggning. När matavfallet är utsorterat hamnar det i en annan process där påsarna öppnas och innehållet mals ner till en slurry som sedan ska bli biogas och gödsel.

Under den första tiden som anläggningen har varit i drift har det varit vissa intrimningsproblem både med den optiska sorteringen och med tillverkningen av slurry. Nu fungerar själva utsorteringen av påsarna och fram till dess att problemet med tillverkningen av slurry är löst så skickas matavfallspåsarna till Borås Energi och Miljö som har en liknande anläggning.

Det pågår en nationell utredning kring producentansvaret och vilken roll kommunerna ska ha. Om kommunerna tilldelas ansvar för insamling av förpackningar kan den optiska sorteringsanläggningen anpassas till att utöver matavfall även hantera förpackningar.

3.2 Avfallsflödenas utveckling

Avfallsflödena har ökat i takt med välståndet i samhället. I samband med att industrier går över till den cirkulära ekonomin, är förhoppningen att avfallsmängderna avtar och mer går att återanvända eller återvinna innan det destrueras. Beroende på tillverkningsindustrins inställning till sina produkters återvinningsmöjligheter kommer samhället även att anpassas till nya återvinningsmönster med avseende på bl.a. insamlingsmetoder och platser och även möjligheten till produkt- eller märkesspecifik pant på exempelvis mobiltelefoner. Den nya trenden med att allt mer ska vara uppkopplat i våra liv (IoT: Internet of Things) kommer också medföra att allt fler sammansatta produkter kommer ut i kretsloppet, t.ex. elektronik i kläder, detta kan innebära att man framöver kanske måste titta på en kombinerad textil- och elektronikåtervinning. Det är en förhoppning att allt avfall ska vara återvinningsbart i framtiden och på så sätt har målet om att det inte finns något avfall uppfyllts.

Mängdutveckling

Med utgångspunkt från den framtida befolkningsutveckling som sker i Halmstads kommun är det mer än troligt att mängderna avfall kommer att öka under avfallsplaneperioden.

Det innebär att insatser för att minska konsumtionen, öka återanvändningen och öka materialåtervinningen blir än mer viktig.

Restavfall (brännbart)

Under de senaste tio åren har mängden restavfall varit relativt konstant, 230 000 ton per år, trots det ökade invånarantalet. Detta kan bland annat antas bero på en ökad utsortering av både förpackningsmaterial och tidningar samt matavfall. I och med den utökade utsorteringen av matavfall förutspås en minskande mängd restavfall.

Matavfall

Fram till år 2025 planeras för en kraftig ökning av mängden matavfall som går till biologisk behandling.

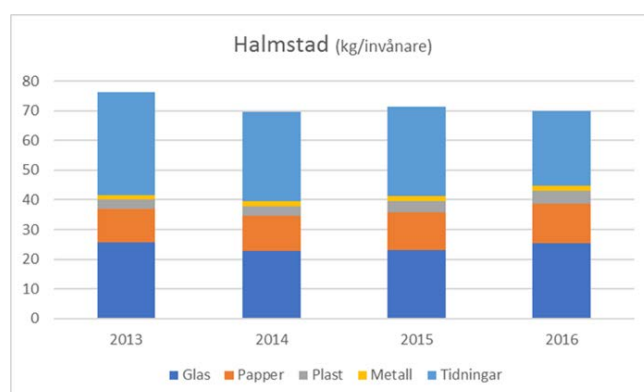
Grovavfall

Med grovavfall avses hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i kärl, d v s det som tas emot på återvinningscentralerna. Idag sker insamling på Återvinningscentralerna av närmare 30 olika avfallslag och med tanke på nya återvinningsmetoder och nya återvinningsmål så kommer troligtvis antalet fraktioner som samlas in på Återvinningscentralerna att öka.

Förpackningsmaterial och tidningar

Den totala mängden förpackningsmaterial och tidningar minskar. Trenden är att mängden tidningar minskar till följd av övergång från papperstidningar till digitala media. Den insamlade mängden av utsorterade plast- och pappersförpackningar ökar däremot.

Figur 1 Insamlad mängd förpackningar och tidningar perioden 2013-2016. Kilo per invånare.

3.3 Avfallshantering i fysisk planering

Avfallshanteringen behöver uppmärksammas tidigt i den fysiska planeringen och i samverkan med olika aktörer med intresse för avfallsfrågan.

I 2 kap. 6 § punkt 5 plan- och bygglagen anges att en god och rationell avfallshantering är ett allmänt intresse. Lokalisering och utformning av bebyggelse och byggnadsverk ska alltså ske med hänsyn tagen till möjligheterna att anordna avfallshantering.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR

4.1 Avfallspolitiken

EU om avfallsplaner och program för förebyggande

Enligt artikel 28 i avfallsdirektivet 2008/98/EG ska medlemsstaterna se till att nationella behöriga myndigheter fastställer en eller flera avfallsplaner. Avfallsplanerna ska var för sig eller i kombination omfatta den berörda medlemsstatens geografiska territorium. Enligt artikel 29 ska medlemsstaterna även upprätta avfallsförebyggande program. Programmen kan antingen ingå i avfallsplanerna eller fungera som separata program.

Nationell avfallsplan och program för att förebygga avfall

Regler om nationell avfallsplanering finns i 83 § avfallsförordningen (2011:927). Naturvårdsverket ansvarar för att det finns en nationell avfallsplan och ett program för att förebygga uppkomsten av avfall som uppfyller kraven i artiklarna 28–30 i avfallsdirektivet.

Regional avfallsplanering

Regler om regional avfallsplanering finns i 81 § avfallsförordningen (2011:927). Där framgår bl.a. att länsstyrelsen ska göra en sammanställning över de kommunala avfallsplanerna. Sammanställningen ska överlämnas till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om hur sammanställningen ska utformas och när den ska överlämnas. Utöver det ansvar som anges i 81 § avfallsförordningen har länsstyrelsen även en roll i att delta i samråd om avfallsplan och tillhörande anknytande miljöbedömningar. Därutöver har länsstyrelsen en roll i att allmänt vägleda, inspirera och motivera kommunerna i arbetet med kommunal avfallsplanering, samt verka för att samarbetet mellan kommunerna underlättas.

Kommunal avfallsplan

Riksdagen beslutade år 1990 att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner. Kommunens skyldighet framgår av 15 kap. 41 § miljöbalken (2016:782). Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordningen för kommunen. Av 15 kap. 42-44 §§ miljöbalken framgår hur en renhållningsordning ska upprättas och vilka krav som gäller vid upprättandet, exempelvis kraven på samråd och utställning. Närmare bestämmelser om den kommunala renhållningsordningen finns i 74–80 §§ i avfallsförordningen. Där anges att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om vad den kommunala avfallsplanen ska innehålla och skyldighet för kommunerna att lämna information om innehållet i avfallsplanen. Vidare ska kommunerna skicka en kopia av avfallsplanen till länsstyrelsen. Avfallsplanen ska ses över minst var fjärde år och uppdateras vid behov. När avfallsplanen ändras ska kommunen genast underrätta länsstyrelsen om ändringen enligt 80 § avfallsförordningen. Enligt miljöbalken 41-44 §§. ska alltid kommunen innan ny eller reviderad renhållningsordning inklusive avfallsplan antas, dels samråda på

lämpligt sätt, dels ställa ut förslaget för att ge möjlighet för berörda aktörer att lämna synpunkter. Detta gäller även vid uppdateringar av planen, om inte ändringen är liten eller endast berör ett fåtal fastighetsägare 44 § miljöbalken.

I 76 § avfallsförordningen finns krav om att den kommunala avfallsplanen ska innehålla ett särskilt avsnitt om förpackningar och returpapper med uppgifter om platser för insamling av förpackningsavfall och returpapper. Enligt bestämmelsen ska planen även innehålla uppgifter om åtgärder för att förebygga att förpackningsavfall och returpapper uppstår och åtgärder för att främja återanvändning av förpackningar. Kraven gäller inte flaskor eller burkar som omfattas av förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar.

Andra kommunala planer

Avfallsområdet berörs även i andra kommunala dokument såsom översikts- och detaljplaner, kommunala tillsynsplaner mm. Inriktning och ambition påverkas också av tidigare beslut i handlingsprogram för miljö och energi. Genomförandet av planen styrs av planeringsdirektiv med budget som årligen beslutas av kommunfullmäktige.

4.2 Cirkulära ekonomier

Affärsmodeller som utgår från en cirkulär ekonomi är inte längre en ny företeelse. I en cirkulär ekonomi stannar materialflöden i kretsloppet istället för att bli till avfall. Det bygger på att återanvända och laga och strävar efter produkter designade för att vara mer hållbara och återvinningsbara och icke förnybara material ersätts med förnybara.

4.3 Miljömål, strategier och program

4.3.1 Nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet

Alla EU:s medlemsländer ska enligt direktivet för avfall ha avfallsplaner. Länderna ska också ta fram särskilda program för förebyggande av avfall. Naturvårdsverket har tagit fram ett nytt förslag till nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program för perioden 2018-2023. Beslut planeras under 2018.

4.3.2 Agenda 2030 och hållbarhetsmålen

I september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda som inrymmer de Globala målen för hållbar utveckling.

Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Ett av de sjutton målen är Hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Målet har flera delmål om hållbarare livsstil utifrån ett konsumtionsperspektiv, minskning av matsvinn och annat avfall samt återvinning av resurser.

Flera av de globala hållbarhetsmålen har en anknytning till avfallshanteringen. De tar till exempel upp anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, offentliga-privata partnerskap, hållbara städer och samhällen. Målen är sammankopplade och ett mål är inte värt mindre än något annat. Helst ska en åtgärd leda till förbättringar på flera områden samtidigt. Kopplingarna till avfallsplanen redovisas i Bilaga 1 – Miljöbedömningar.

4.3.3 Generationsmålet och nationella miljö kvalitetsmål

Genomförande av planen bidrar till möjligheterna att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Kopplingarna redovisas i bilagan om miljöbedömningar (Bilaga 1).

Främst är det Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö och God bebyggd miljö som påverkas medan andra miljö kvalitetsmål om luft, mark- och vattenkvalitet och kan påverkas mer indirekt genom tex transporter kopplade till avfallshanteringen och förebyggande av risk för att olyckor inträffar. Även Hav i balans och levande kust och skärgård kan påverkas positivt med åtgärder för minskad nedskräpning och bättre omhändertagande av näringsämnen från avloppsslam.

4.3.4 Lokala och regionala miljömål

Länsstyrelsen i Hallands län beslutade i juni 2012 att avföra tidigare regionala miljömål med anledning av de förändringar som skett i miljö målssystemet. Som regionala miljömål gäller de nationella miljö kvalitetsmålen med tillhörande preciseringar som regeringen beslutade i april 2012.

4.3.5 Kommunal planer och handlingsprogram

Planeringsdirektiv med budget

Beslutas årligen av kommunfullmäktige. Planeringsdirektivets mål följs upp i delårsrapporter och årsbokslut. Målen kan ändras från ett år till ett annat.

Handlingsprogram för hållbar energi 2015-2020 (KF 151124 §143) – revidering planeras 2019/2020

Strategi 2A Fossiloberoende transportsystem

Viljeyttring: Fordonen i de kommunala förvaltningarna och bolagen ska drivas med förnybara drivmedel, i första hand biogas eller el.

Berör transportfordon för avfallshantering.

Strategi 3B Öka produktionen av förnybara bränslen

Viljeyttring: Öka tillgången på organiskt avfall för biogasproduktion, tex livsmedel och matavfall från hushållen.

Avfallsplanen bidrar till att göra matavfall från hushållen och livsmedelsavfall från verksamheter tillgängligt för biogasproduktion.

Ekohandlingsprogram 2014-2018 (KF 140617 §61) – revidering planeras 2018

Temaområde Sunda boendemiljöer

Avfallsmängderna växer i takt med att konsumtionen ökar och ställer stora krav på omhändertagning och behandling. Genom att göra det enkelt för kunden att sortera rätt kan utsorteringsgraden förbättras och farligt avfall och giftiga ämnen hållas skilt från det naturliga kretsloppet.

Viljeyttring;

2. Förorenade miljöer ska inte utgöra något hot mot människans hälsa eller miljön.
5. Förebygga uppkomsten av avfall i linje med kommunens avfallsplan.

Temaområde Friska vatten

Öka andelen kretsloppsanpassade enskilda avlopp för att hushålla med resurser och möjliggöra återföring av näringsämnen.

Viljeyttring;

4. Öka andelen kretsloppsanpassade enskilda avlopp för att hushålla med resurser och möjliggöra återföring av näringsämnen.

Översiktsplan – Framtidsplan 2030 (KF 20140617 Lagakraftvunnen 20150105)

Översiktsplanen redovisar kommunens planeringsinriktningar för markanvändningen.

En aktualitetsöversyn genomfördes under 2017/2018 och i maj 2018 beslutade kommunfullmäktige att anta beslut att anta "Aktualitetsöversyn av Framtidsplan 2030 Strategisk översiktsplan för Halmstads kommun".

Planeringsinriktningen - Hållbar avfallshantering

I samband med planläggning av bostadsområden redovisas lämpligt avfallsinsamlingssystem med hänsyn till säkerhet, miljö och arbetsmiljö.

Medverka i utveckling och komplettering av lämpliga områden för moderna återbruks- och återvinningscentra.

Översiktsplanen beskriver kommunens markbehov för framtida avfallshantering samt anger var förorenad mark på grund av nedlagda deponier finns.

4.4 Ansvar för avfall

I det svenska rättssystemet för avfallsområdet regleras ansvarsfrågan. Tre aktörer bär det formella ansvaret för avfallet.

- Kommunerna; ansvarar för hushållens avfall och därmed jämförligt avfall från verksamheter samt alla typer av avfall från kommunens egna verksamheter, med undantag för avfall som omfattas av producentansvar.
- Producenterna; ansvarar för sina respektive produkter och dess förpackningar.
- Övriga verksamhetsutövare, som inte ingår i de två första kategorierna; ansvarar själva för sitt avfall.

I Halmstads kommuns avfallsföreskrifter §§3-5 förtydligas kommunens ansvar mer ingående.

Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar, i enlighet med 15 kap. 20§ MB, för att hushållsavfall samt jämförligt avfall från annan verksamhet inom kommunen återvinns eller bortskaffas. Det är endast kommunen eller den som kommunen anlitar eller givit särskilt medgivande som får transportera hushållsavfallet. Avfallet får inte grävas ner, eldas upp eller på annat sätt slutligt omhändertas av någon annan än kommunen, utan godkännande av kommunen.

Ansvariga gentemot kommunen är fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare inom vars fastighet som avfallet uppstår.

Kommunen har på samma sätt som andra verksamhetsutövare och fastighetsägare, även ansvar för avfall som uppkommer i den egna verksamheten, t.ex. på reningsverk, i kommunala bostadsbolag, inom teknikförvaltningen, på alla kommunala arbetsplatser och på kommunens skolor och äldreboenden. Nytt från 2017 är att även detta avfall ska finnas med i den kommunala avfallsplanen.

Producenternas ansvar

Producentansvaret innebär att producenterna har, på uppdrag från regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, ansvar för avfall som uppkommit från sådana verksamheter som producenterna bedriver, samt för avfall som utgörs av sådana varor eller förpackningar som producenterna tillverkar, fört in i Sverige eller överlåtit. Ansvaret innefattar insamling, bortförsel, återvinning och bortskaffning av avfallet. (15 kap. 12§, MB)

Producentansvaret är, enligt Naturvårdsverket (2017), ett styrmedel för att uppnå miljömålen. Tanken är att producenterna skall motiveras ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehåller miljöfarliga ämnen (Naturvårdsverket, 2017).

Det finns för närvarande åtta produktgrupper i Sverige med ett lagstadgat producentansvar:

- Batterier
- Bilar
- Däck
- Förpackningar
- Returpapper
- Elektriska och elektroniska produkter (inkl. glödlampor och viss belysningsarmatur)
- Läkemedel
- Vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor

Dessutom finns det frivilliga åtaganden, som liknar producentansvaret, för kontorspapper och lantbruksplast.

För att uppfylla det lagstadgade kravet har vissa producenter gått ihop och bildat s.k. materialbolag för olika förpackningsslag. Dessa har sedan startat Förpacknings & tidningsinsamlingen (FTI) som har till uppgift att se till att förpackningar och tidningar i Sverige samlas in och återvinns (FTI, u.å.). Andra exempel på branschorganisationer är Svensk Däckåtervinning AB (SDAB) som har till uppgift att organisera insamlingen och återvinningen av alla uttjänta däck samt El-Kretsen sköter insamling- och återvinningssystem för uttjänt elektronik samt batterier

Övriga verksamhetsutövare

Övriga avfallsproducenter som inte omfattas av det kommunala ansvaret och/eller producentansvaret ansvarar själva för att uppkommet avfall omhändertas och bortforslas i enlighet med gällande lagar och regler (15 kap. 11§, MB).

4.5 Avgifter och skatter

Avgifter

Enligt 27 kap 4-6 §§ MB har kommunen rätt att ta ut avgift för insamling, bortforsling och behandling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. I enlighet med 2 kap 5 § kommunallagen (2017:725) kan kommunen ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Självkostnadsprincipen, 2 kap 6§ kommunallagen (2017:725), skall gälla, vilken reglerar att kommunen kan få täckning för de tjänster eller nyttigheter de tillhandahåller.

Halmstads kommuns renhållningsavgift är uppdelad på en fast och en rörlig del. Den fasta avgiften ska bland annat täcka kostnader för mottagning och behandling av hushållens farliga avfall, grovavfall och trädgårdsavfall på kommunens återvinningscentraler. Vidare ska den fasta avgiften täcka kostnader för information, planering och utvecklingsarbete inom avfallsområdet. Den rörliga avgiften ska täcka kostnader för behandling, behållare och hämtning av hushållsavfall vid fastigheten och är differentierad utifrån kärlostorlek, hämtningsfrekvens och tillgänglighet.

För att stimulera till ökad återanvändning/återvinning medger lagen också möjligheter att genom renhållningstaxan styra till önskvärt beteende (27 kap 5§ MB).

Avfallsskatt (deponiskatt)

Enligt EU:s strategi och Sveriges miljömål (delmål under God bebyggd miljö och Gifrfri miljö) ska deponerad mängd avfall minskas. Avfallsskatten ska enligt 4§ lag om skatt på avfall (1999:673) betalas med 500 kr per ton avfall.

Vissa typer av avfall är undantagna från kravet på deponiskatt. Det gäller bland annat anläggningar där deponering eller förvaring ske uteslutande av exempelvis jord, grus, lera eller kalksten.

Förbränningskatt

Förbränningskatten på hushållsavfall som användes för produktion av fjärrvärme och el upphörde hösten 2010. I november 2017 överlämnade förbränningskatteutredningen sitt betänkande om beskattning av avfallsförbränning och utsläpp av kväveoxider från energiproduktion (Brännheta skatter! SOU2017:83) till regeringen.

4.6 Tillsyn

Kommunens miljönämnd har tillsynsansvaret för all avfallshantering i kommunen oavsett om avfallet hanteras av den enskilde individen, privat verksamhet, producent eller kommunen.

För större behandlingsanläggningar, så kallade A-anläggningar, har länsstyrelsen tillsynsansvaret. Länsstyrelsen har även tillsynsansvar för gränsöverskridande transporter.

5 NULÄGESBESKRIVNING

5.1 Kommunen

5.1.1 Beskrivning av kommunen

Halmstads kommun är en kustkommun i Halland. Kommunen ligger mellan två tillväxtområden för – Göteborgs- och Öresundsregionen.

Antalet invånare: Halmstads kommuns befolkning förväntas passera 100 000 invånare i början av 2018. (99 500 november 2017)

Antalet tätorter: Inom kommunen finns 20 tätorter där Halmstads tätort dominerar med nästan 70 procent av befolkningen.

Bostäder: Antalet bostäder i Halmstad är ca 44 000 (2016). Något fler är bostäder i flerfamiljshus vilket skiljer Halmstad från övriga kommuner i Halland där andelen bostäder i småhus är högre.

Näringsliv: Näringslivet inom kommunen domineras av små och medelstora företag. Antalet företag uppgår till drygt 3 100 (2016). Av dessa har ca 60 procent högst fyra personer anställda. Endast 15 företag har fler än 200 anställda. De branscher som dominerar är offentlig verksamhet, besöksnäring, handel och transport.

Antalet gästnätter: uppgår till ca 950 per dag, utslaget på hela året.

Lägesbeskrivning: Halmstad är en hamnstad, strategiskt belägen mellan Göteborgs- och Öresundsregionen. Vägarna E6, riksväg 25, riksväg 26 och länsväg 117 går till Halmstad liksom Väst kustbanan och HNJ-banan. Halmstad har också en citynära flygplats med flera dagliga förbindelser med Stockholm.

5.1.2 Halmstads kommuns avfallsorganisation

I Halmstads kommun har kommunfullmäktige det övergripande ansvaret för avfallshanteringen i kommunen samt ansvarar för fastställande av taxor och renhållningsordning. Fullmäktige har beslutat att kommunstyrelsen har verksamhetsansvaret för den avfallshandling som kommunen enligt miljöbalken och andra föreskrifter är skyldig att utföra.

Den avfallshandling som Halmstads kommun ansvarar för utförs av det helägda kommunala bolaget Halmstads Energi och Miljö AB (HEM). HEM ansvarar för all insamling, transport och behandling av det avfall som faller under det kommunala ansvaret. HEM ansvarar också för erforderlig administration och uppbörd av avgifter. Kommunen utövar sin styrning genom särskilda ägardirektiv.

Miljönämnden har ansvaret för tillsyn av all avfallsverksamhet i kommunen, med undantag för de anläggningar som i miljöprövningsförordningen har beteckningen A och med undantag för gränsöverskridande avfallstransporter.

Teknik- och fritidsnämnden ansvarar för offentliga papperskorgar, hundlatriner och uppstädning av illegala upplag inom planlagt område.

5.1.3 Avfallsmängder och flöden

Hushållsavfallsmängder

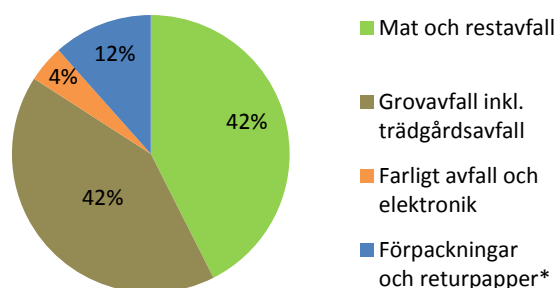
I denna bilaga redovisas vilka mängder av hushållsavfall som samlades in 2016 och hur dessa har behandlats. Mängden insamlat hushållsavfall presenteras i tabell 1.

Typ av avfall	Mat- och restavfall	Grovavfall inkl. trädgårdsavfall	Farligt avfall och elektronik	Förpackningar och returpapper	Totalt
Kg/person	257	251	26	70	605
Ton	25 349	24 762	2 573	6 894	59 577

Tabell 1 Mängd insamlat hushållsavfall för 2016 fördelat på typ av avfall. Mängderna visas i kg avfall per person samt total mängd avfall.

Fördelningen på olika avfallsslag av Halmstads kommuns hushållsavfall inklusive förpackningar och returpapper presenteras i figur 2.

Hushållsavfall 2016 [%]

Figur 2 Fördelningen av hushållsavfall inklusive förpackningar och returpapper för Halmstads kommun 2016.

* Faller under producentansvar.

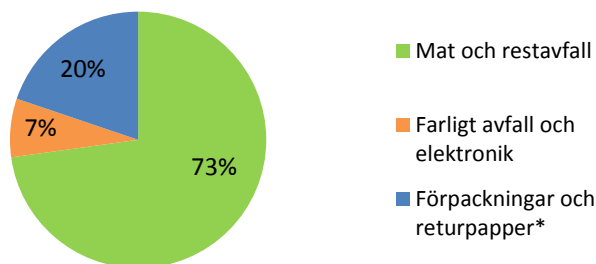
Utöver avfallsslagen som redovisas i diagrammet ovan inkluderas i begreppet hushållsavfall vissa typer av slam, exempelvis från enskilda avloppsanläggningar eller fettavskiljare. Det har dock inte gått att sammanställa statistik gällande slam för 2016.

Den största delen av hushållsavfallet kommer från invånarnas mat- och restavfall. Under 2016 fanns ingen utsortering av matavfallet, som då slängdes tillsammans med restavfallet. Enligt plockanalyser gjorda 2016 stod matavfall för 28 procent av mat- och restavfallet. Figur 2 visar även att grovavfall inkl. trädgårdsavfall står för en stor del av hushållsavfallet, 42 procent. Förpackningar och returpapper står för drygt 12 procent av hushållsavfallet och farligt avfall och elektronik står för 4 procent.

Grovavfall inkl. trädgårdsavfall samlas in på ÅVC:erna och en andel av den insamlade mängden 2016 bedöms komma från olika verksamheter som inte innefattas av det kommunala avfallsansvaret. Grovavfall inkl. trädgårdsavfall inkluderas därför inte i de mål Halmstad kommun satt upp i avfallsplanen. Nedan i figur 3 presenteras Halmstads kommuns hushållsavfall för 2016 exklusive slam, grovavfall och trädgårdsavfall.

När grovavfall inkl. trädgårdsavfall är exkluderade från hushållsavfallet uppgår mat- och restavfallet till 73 procent av totalen. Förpackningar och returpapper står för 20 procent samtidigt som farligt avfall och elektronik står för 7 procent.

Hushållsavfall exkl. grovavfall inkl. trädgårdsavfall 2016 [%]

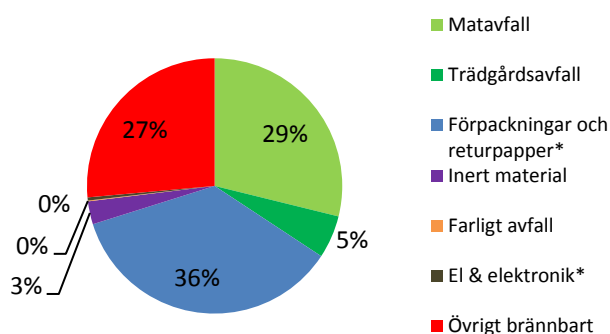
Figur 3 Fördelningen av hushållsavfall inklusive förpackningar och returpapper exklusive grovavfall inkl. trädgårdsavfall för Halmstads kommun 2016.

* Faller under producentansvar.

Plockanalyser

På beställning av Halmstads kommun sker det kontinuerligt plockanalyser av mat- och restavfall. Plockanalysen baseras på ett urval av hushåll bosatta inom fyra områden i Halmstads kommun, varav två är villaområden och två är områden med flerbildshus varav ett använder sopsug. Plockanalys är när avfallet i soppåsen går igenom och de olika ingående avfallsfraktionerna vägs.

Plockanalys Halmstad våren 2017

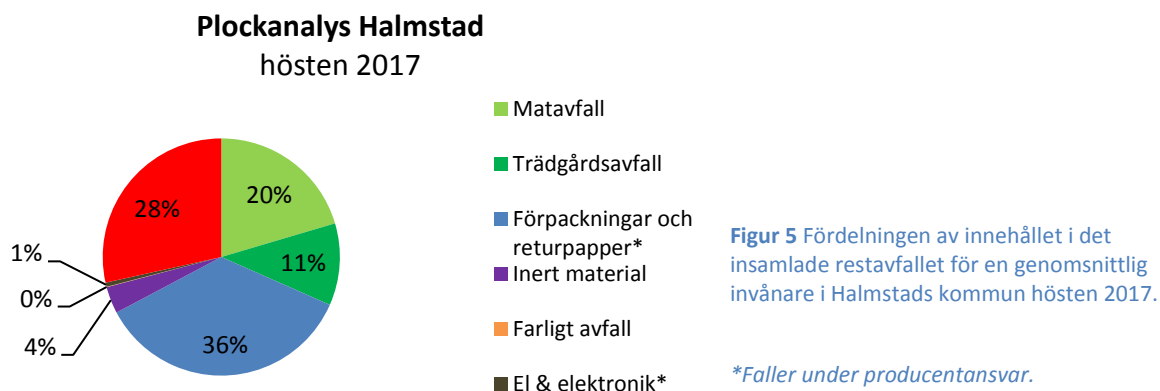
Figur 4 Fördelningen av innehållet i det insamlade restavfallet för en genomsnittlig invånare i Halmstads kommun våren 2017, innan utsortering av matavfall startades.

*Faller under producentansvar.

Nästan en tredjedel av restavfallet består av övrigt brännbart, 27 procent. Av dessa 27 procent övrigt brännbart står textil för knappt 1 procent. Störst del av felsorterat avfall står tidningar och förpackningar för med 36 procent. 20 procent av restavfallet består av matavfall. I restavfallet återfinns

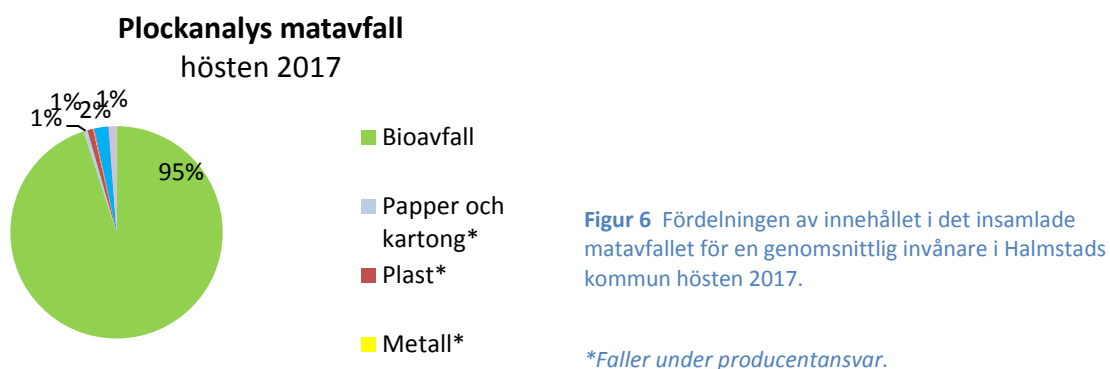
även 5 procent trädgårdsavfall och 3 procent inert material. Restavfallet innehåller även en mindre mängd el- och elektronikavfall (<1%) samt farligt avfall (<1%).

Under sommaren 2017 införde kommunen utsortering av matavfall från restavfallet. Fördelningen av innehållet i det insamlade restavfallet för en genomsnittlig invånare i Halmstads kommun, efter att utsortering av matavfall nyligen införts, presenteras i figur 5.

Nästan en tredjedel av restavfallet består av övrigt brännbart, 28 procent. Av dessa 28 procent övrigt brännbart står textil för knappt 1 procent. Störst del av felsorterat avfall står tidningar och förpackningar för med 36 procent. Trots utsortering av matavfall återfinns 20 procent i påsen för det brännbara restavfallet. Där återfinns även 11 procent trädgårdsavfall och 4 procent inert material. Soppåsen innehåller även en mindre mängd el- och elektronikavfall (1%) samt farligt avfall (<1%).

Även påsarna med matavfall har plockanalyserats och resultatet för en genomsnittlig invånare i Halmstads kommun visas i Figur 6.

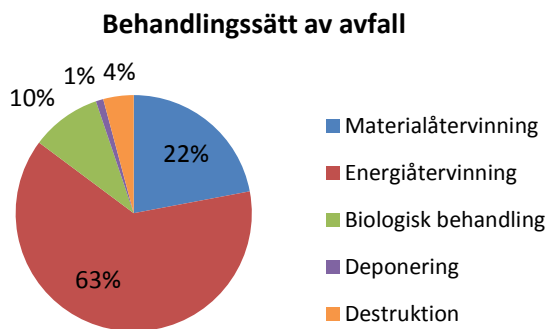

Den första plockanalysen som genomfördes efter att utsorteringen av matavfall hade införts visade att 97 procent av avfallet är rätt sorterat. Däremot är 2 procent av dessa onödigt matavfall i form av exempelvis öppnade förpackningar med mat. Papper och kartong, plast samt övrigt avfall skall inte slängas ihop med matavfallet. Dessa står för 1 procent vardera. Metall, glas och inert material står för 0,1 procent vardera och farligt avfall står för 0,04 procent av felsorterat avfall.

Behandling av hushållsavfallet

Hushållsavfallet som uppstår i Halmstads kommun kan hanteras på flera olika sätt och utgår från avfallstrappan (se figur 7), så som, återanvändning, materialåtervinning, biologisk behandling, energiåtervinning, deponering samt destruktion. Det finns ingen statistik tillgänglig när det kommer till återvinning av hushållsavfall. Destruktion används framförallt när det kommer till farligt avfall och

innebär att avfallet görs oskadligt, vilket kan ske med alla av de tidigare nämnda hanteringsmetoderna. Uppgifter om hur destruktion av farligt avfall fördelar sig på de olika behandlingsmetoderna har inte gått att få tillgång till.

Figur 7 Fördelning av behandlingssätt gällande hushållsavfall, exklusive slam, inklusive förpackningar och returpapper.

Figur 7 visar att den största delen om 63 procent av Halmstads kommuns insamlade avfall förbränns med energiåtervinning. 22 procent av avfallet materialåtervinns. Av det insamlade avfallet går 10 procent till biologiskt behandling, 4 procent genomgår destruktion och 1 procent deponeras. Halmstads kommun har för avsikt att öka andelen som går till biologisk behandling i framtiden.

Vid energiåtervinning skapas ytterligare avfall i form av aska, vilket uppgick till 0,35 ton/person 2016. 91 procent av askan är så kallad bottenaska från vilken tungmetaller sorterats ut för återvinning. Resterande blir slaggrus vilket kan användas för exempelvis anläggningsarbeten samt sluttäckning av deponi. De kvarvarande 9 procenten, flygaska, är klassat som farligt avfall och skickas för deponering i Norge.

5.2 Avfallshantering och anläggningar

Kommunens insamlingssystem bygger på en kombination av avlämning och hämtning av avfall. Systemet bygger också på att avfallslämnaren källsorterar uppkommet avfall.

I begreppet källsortering inräknas alla förekommande avfallsslag som utsorteras från avfallet och lämnas separat. Detta avfall lämnas av hushållen på återvinningscentraler, återvinningsstationer eller genom fastighetsnära insamling i anslutning till bostaden. Kravet på källsortering och hur detta ska tillämpas regleras i kommunens avfallsföreskrifter.

Det resterande avfallet (det brännbara restavfallet) samt utsorterat matavfall hämtas vid fastighetsgränsen eller vid en av renhållaren anvisad plats. Halmstads kommun har valt att förbränna restavfallet och ur värmeöverskottet utvinna energi – fjärrvärme, fjärrkyla och el. Av det utsorterade matavfallet blir det biogas och gödsel.

Fastighetsinnehavare kan också beställa tjänsten "Trädgårdsrundan" som innebär att trädgårdsavfallet hämtas vid fastigheten.

Anläggningar

De anläggningar som finns idag och som drivs av HEM i kommunal regi är:

- Återvinningscentralerna Villmanstrand, Flygstaden, Getinge, Oskarström och Simlångsdalen.
- Kristineheds miljöanläggning (krossning och balning, optisk sorteringsanläggning, energiåtervinning)

– Skedala deponi som tar emot deponiavfall från återvinningscentralerna, gips från Kristineheds miljöanläggning samt förorenad jord från marksaneringar som ombesörjs av Halmstads kommun.

På Kristineheds miljöanläggning sker idag bland annat behandling av avfall i form av krossning och balning samt lagring. Denna del av verksamheten kommer att upphöra under 2018.

Anläggningen för energiåtervinning tar emot brännbart avfall även från hushåll och verksamheter utanför Halmstad. Hushållsavfall från Halmstads kommun utgör cirka 14 procent av det avfall som behandlas i anläggningen.

Utsortering av matavfall och optisk sorteringsanläggning

Sedan juni 2017 kan hushållen i Halmstad sortera ut sitt matavfall och lägga det i en grön påse. Påsen slängs sedan i samma kärl, sopnedkast eller behållare som de andra hushållssoporna och sorteras därefter ut i en optisk sorteringsanläggning. När matavfallet är utsorterat hamnar det i en annan process där påsarna öppnas och innehållet mals ner till en slurry som sedan ska bli biogas och gödsel.

Under den första tiden som anläggningen har varit i drift har det varit vissa intrimningsproblem både med den optiska sorteringen och med tillverkningen av slurry. Nu fungerar själva utsorteringen av påsarna och fram till dess att problemet med tillverkningen av slurry är löst så skickas matavfallspåsarna till Borås Energi och Miljö som har en liknande anläggning.

5.2.1 Avfall som kommunen ansvar för

Kommunens ansvar är i huvudsak reglerat av miljöbalken 15 kapitlet §§ 20–25 och kommunens avfallsföreskrifter. Ansvaret omfattar transport och behandling av hushållsavfall från enskilda hushåll och avfall som kan jämföras med hushållsavfall från verksamheter och näringsliv. Ansvaret gäller inte avfall som omfattas av producentansvar. Kommunen har även ansvar för att tömma slamavskiljare, fettavskiljare och slutna tankar där innehållet klassas som hushållsavfall.

Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

Invånare i en kommun är skyldiga att sortera sitt avfall enligt gällande lagstiftning samt kommunens renhållningsföreskrifter. Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall under kommunalt ansvar samlas in av HEM eller körs av hushållen själva till någon av återvinningscentralerna i kommunen.

Kommunalt verksamhetsavfall

Avfall som kan jämföras med hushållsavfall faller på Halmstad kommuns ansvar, medan annat avfall som en verksamhet ger upphov till faller på verksamhetens ansvar. Verksamheten som har gett upphov till avfallet ansvarar för att avfallet transporteras och tas om hand på rätt sätt. Verksamhetsutövare är även skyldiga att känna till gällande lagar och hur farligt avfallet är. Avfall i en verksamhet som omfattas av producentansvar ska dock sorteras på samma sätt som hushållens producentansvarsavfall.

Avfall från hamnar

Oljeavfall, toalettavfall, fast avfall och rester av andra skadliga ämnen från fartyg i hamn ansvarar kommunen för enligt 23 § Avfallsförordningen (2011:927). Den som är innehavare av en hamn ska lämna uppgifter om behovet av avfallshantering till kommunen.

5.2.2 Avfall som kommunen inte ansvarar för

Avfall med producentansvar

Det finns ett lagstiftat ansvar för producenter som i huvudsak regleras av miljöbalken, 15kap, §12. Detta innebär att företag som tillverkar produkter som omfattas av producentansvar även är skyldiga att insamla, materialåtervinna och/eller energiutnyttja det avfall som uppstår då produkten kasseras.

Alla produkter omfattas inte av förordningen om producentansvar. Vilka produkter som omfattas framgår i stycket om Producenternas ansvar i kapitel 4.4 Ansvar för avfall.

5.2.3 Behandlingsanläggningar

Det finns flera anläggningar i Halmstads kommun som är av stor betydelse för avfallshanteringen från en större region. Exempel på dessa är Stena Recycling AB samt Ragn-Sells AB. Flera av dessa anläggningar är koncentrerade till Fyllingeområdet.

I Bilaga ”Behandlingsanläggningar i Halmstads kommun” redovisas ett urval av de anläggningar inom Halmstads kommun som hanterar avfall samt vilken typ av avfall de hanterar. Uppgifterna avser år 2016.

5.3 Nedskräpning

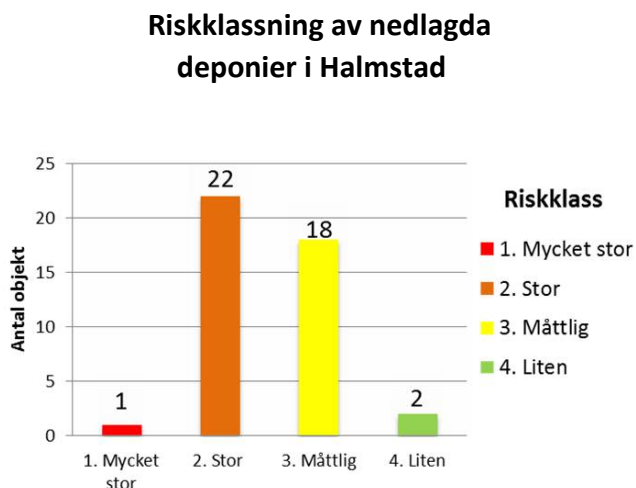
Kommunerna ansvarar för renhållning på gator, torg, parker och andra allmänna platser inom detaljplanelagt område som kommunen är huvudman för. Kommunen är även skyldig att städa på andra platser utomhus där allmänheten har tillträde enligt allemansrätten, till exempel i skog och på stränder. Kommunens ansvar omfattar även avfall som flutit iland på stränderna.

5.4 Nedlagda deponier

I samverkan med Länsstyrelsen i Halland lät Halmstads kommun genomföra en inventering av nedlagda deponier under 2014-2015. Inventeringen genomfördes med MIFO-metodiken (Metodik för inventering av förorenade områden) och omfattade dels en riskbedömning och dels en prioriteringsgrund för eventuella åtgärdsbehov. Riskklass 1 och 2 kräver ytterligare utredning av behov av eventuella åtgärder för att inte utgöra risk för människa eller miljö. Senast 2050 ska nedlagda deponier i klass 1 och 2 vara åtgärdade. Riskklass 3 och 4 kräver i nuläget inga ytterligare åtgärder mer än att de är identifierade och tas hänsyn till vid eventuell exploatering. Alla identifierade nedlagda deponier finns tillgänglig i kommunens digitala kartdatabas.

Totalt inventerades 43 deponier. Av dessa är kommunen huvudman för 32 stycken, varav 18 anses ha en hög riskklass. En av de nedlagda deponierna ligger i ett tätbebyggt område vid Gustavsfält, har fått den högsta riskklassen. Fördjupade utredningar har gjorts och en åtgärdsplan håller på att tas fram. Till 2025 ska ytterligare minst två deponier med riskklass tre utretts grundligare och åtgärdats.

En förteckning över alla inventerade deponier finns i Bilaga 4.

Figur 8 Fördelning av riskklasser vid MIFO-inventering av nedlagda deponier i Halmstad 2014/2015.

6 UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN 2013

Fyra av tolv mål har uppnåtts, men flera av målen är möjliga att nå. Av 34 åtgärder kopplade till målen är det endast sex som inte nås. Stora avfallsmängder, utsorteringsgraden och nedskräpningen ser ut att vara de största utmaningarna.

Figur 9 och 10 Uppföljning i av mål respektive åtgärder i avfallsplan 2013.

Hushållsavfallet har minskat perioden 2011-2016. Däremot är det ingen förbättring när det gäller utsorteringsgraden, den ligger fortfarande under 60 procent och plockstudier visar att avfallet i soppåsarna från hushållen till stor del består av förpackningsmaterial och matavfall. Det finns även en viss mängd farligt avfall i soppåsarna. Insamlad mängd farligt avfall på återvinningscentralerna har ökade något under perioden 2011-2015. Efter det att inpasseringssystemet infördes 1 januari 2016 har det minskat markant. Vilket sannolikt är en följd av att verksamhetsutövare valt andra lösningar.

Insamlingen av matavfall från hushållen blev försenad, men infördes 1 juni 2017. I samband med det genomförde HEM flera informationsinsatser. Mottagning av livsmedelsavfall för biogasproduktion från verksamheter påbörjades 2010.

Återföring av fosfor i avloppsvattnet till åkermark har uppnåtts med stor marginal men system för återföring av andra näringsämnen har inte tagits fram.

HEM har utvecklat kontroll och säkerhet vid Kristinehedsanläggningen som nu också kan ta omhand utsorterat matavfall från hushåll och verksamheter. Området vid Kistinge har planlagts så det kan inrymma en effektiv och säker hantering av olika avfallsfraktioner. Det sker en samverkan inom främst recycling-branschen i Halland, och där finns ytterligare möjligheter att vidareutveckla avfalls- och materialåtervinning.

Hämtställen som inte uppfyller krav på säkerhet, miljö och arbetsmiljö håller på att åtgärdas men behöver kontinuerligt utvecklas.

Målet om att minska nedskräpning i offentlig miljö har inte kunnat mätas men inget tyder på att nedskräpningen har minskat och målet är inte uppfyllt.

I samverkan med länsstyrelsen har Halmstad färdigställt en MIFO-inventering av nedlagda deponier. Arbete med åtgärdsplaner för 23 deponier med hög riskklass är påbörjad.

Uppföljningen redovisas i bilaga 2.

7 MILJÖBEDÖMNING

Sammantaget bedöms avfallsplanens genomförande inte medföra betydande miljöpåverkan. Varken naturområden eller andra områden riskerar att påverkas på sätt så negativa miljöeffekter kan uppstå till en följd av avfallsplanens genomförande. Istället bidrar ett genomförande av mål och åtgärder till att avhjälpa miljöproblem. En genomlysning av miljökonsekvenser för avfallsplanens genomförande kopplat till de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen och avfallshierarkin har gjorts och planens mål och åtgärder bidrar positivt till dessa.

Vid ett muntligt samråd med Länsstyrelsen i Hallands län den 20 november 2017 framkom att länsstyrelsen delar samhällsbyggnadskontorets bedömning att avfallsplanen inte ska anses medföra betydande miljöpåverkan. Det finns därför inte några formella krav på omfattningen av miljökonsekvensbeskrivningen.

När tidigare avfallsplan i *Renhållningsordning för Halmstads kommun 2013* togs fram bedömdes den kunna leda till betydande miljöpåverkan och innehåller därför en mer formell miljökonsekvensbeskrivning. Ställningstagandet grundades i att den innehöll mål som påverkade utvecklingen av tillståndspliktiga verksamheter, vilka i sig utgör betydande miljöpåverkan.

I bilaga 1 finns en utförlig redovisning av miljökonsekvenserna för vart och ett av de sju områdena som beskrivs i kapitel 2.

Utdrag från miljöbedömningen i Bilaga 1

Vid framtagningen av avfallsplanen från 2013 fanns bland annat mål om utsortering av matavfall som krävde en ny anläggning som i sig kräver en miljöprovning, samt utveckling av Kistingeområdet för bland annat deponering som krävde en ny detaljplan. Merparten av avfallsplanens nya mål utgör en fortsättning på den riktning som stakats ut i nu gällande avfallsplan och innebär att utsorteringsgraden ska öka, mer avfall ska behandlas med biogasproduktion med mera, men innebär inte att nya förutsättningar anges för de verksamheter som ska hantera avfallen.

Planen har genomgående positiva miljöeffekter genom minskningen av mängden avfall, ökad resurshushållning genom materialåtervinning, minskad nedskräpning etcetera. Den främjar en hållbar utveckling och ökar möjligheterna att följa lagstiftningen, då det är krav på resurshushållning och att följa avfallshierarkin i MB och avfallsförordningen, som ligger till grund för mål och åtgärder i planen. Planen medför inte i sig miljöproblem, men kan bidra till att avhjälpa miljöproblem, som till exempel nedskräpning och spridning av giftiga ämnen. Områden kommer inte att påverkas på ett sådant sätt att negativa miljöeffekter uppstår. Planen medför inte i sig miljöeffekter som behöver avhjälpas. Planen påverkar ej naturområden negativt. Åtgärden för minskad nedskräpning kan ha en positiv effekt generellt på naturområden och stränder. Planen i sig kan inte ses medföra några miljöproblem utan istället avser den att ge positiva miljöeffekter. När planens åtgärder omsätts i praktiska handlingar ska dock alltid en bedömning göras, så att det sätt som väljs för genomförandet inte har negativa miljöeffekter som inte tidigare förutsetts.

Sammantaget bedöms den nya avfallsplanens genomförande inte medföra betydande miljöpåverkan.

SAMRÅD OCH UTSTÄLLNING

Enligt miljöbalken (15 kap 13 §) ska kommunen på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med fastighetsinnehavare och myndigheter när ett förslag till renhållningsordning upprättas. Vidare ska renhållningsordningen ställas ut för granskning av allmänheten under minst fyra veckor innan förslaget fastställs av fullmäktige.

Arbetet med förslag till renhållningsordning för Halmstads kommun har tagits fram av två arbetsgrupper – en för avfallsplanen och en för avfallsföreskrifterna. Tjänstepersoner från Halmstads Energi och Miljö AB, samhällsbyggnadskontoret, stadskontoret, miljöförvaltningen, teknik- och fritidsförvaltningen och Laholmsbuktens VA har deltagit i arbetet. Konsultstöd har använts för sammanställning av statistik, definitioner, miljöbedömningen, bilagan om behandlingsanläggningar samt revidering av avfallsföreskrifterna.

Samråd

Muntligt samråd kring omfattning och innehåll av avfallsplanens miljöbedömning genomfördes med länsstyrelsen i Hallands län den 20 december 2017.

Ett brett samråd genomfördes under sju veckor 2018-02-05 – 2018-03-31. Ett öppet informationsmöte genomfördes i februari. Tjugofyra yttranden kom in under samrådet, femton från kommunala nämnder och bolag, tre från grannkommuner samt Varbergs och Falkenbergs kommuners gemensamma vatten och avfallsbolag, VIVAB, Högskolan i Halmstad, Fastighetsägarna i Halmstad och Halmstads naturskyddsförening. Två privatpersoner lämnade också synpunkter på förslaget.

Dokumentet skickades också på internremiss till avdelningar på kommunledningsförvaltningen. Avdelningen för ekonomi och styrning, planavdelningen och strategi och utredningsavdelningen kommenterade förslaget.

Utställning

Med underlag från synpunkter som inkom under samrådet har förslag till avfallsplan och föreskrifter bearbetats och det nya förslaget ställs ut för granskning efter beslut i kommunstyrelsen i juni. Utställningen sträcker sig till och med september 2018.

PROJEKTDELTAGARE

Styrgrupp

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott och HEMs presidie

Jennie Axelsson, Lars Püss, Bertil Andersson, Tove Bergman, Rose-Marie Edlund, Anna-Lena Cumtall
Tony Stané, Jonas Bergman

Projektledare

Karin Larsson, Samhällsbyggnadskontoret, KLF

Arbetsgrupp Avfallsplan

Karin Larsson, Samhällsbyggnadskontoret

John Eriksson, Angelica Quintana, Cecilia Zryd, HEM

Tomas Sjöstedt, Miljöförvaltningen

Kenneth Sunesson, Teknik och fritidsförvaltningen

Emma Johansson, Catarina Berg, My Olausson, Laholmsbuktens VA

Arbetsgrupp Föreskrifter

Birger Björkman, Angelica Quintana, Dan Florén HEM

Ann-Kristin Ebbeståhl, Miljöförvaltningen

Kenneth Sunesson, Teknik och fritidsförvaltningen

Emma Johansson, Laholmsbuktens VA

Carl Magnus Billström, Stadskontoret, KLF

Konsult

Louise Larborn, Therese Holmgren, Ramböll

Texter och statistik till avsnitt 1.4 Avfallsbegreppet, 5.1.3 Avfallsmängder och flöden och bilaga 1 Miljöbedömning samt Avfallsföreskrifter

UNDERLAG OCH REFERENSER

EU:s avfallsdirektiv 2008/98/EG

Miljöbalk Proposition 1997/98:45 del 2 s.184 f.

Miljöbalk 1998: 808

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall, NFS 2017:2

Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning

Avfall Sverige. (2016a). Svensk avfallshantering 2016.

Avfall Sverige. (2016b). Trender för avfallsanläggningar med deponi. Statistik 2008-2014. Rapport 2016:01

Avfall Sveriges hemsida <https://www.avfallsverige.se>

SCB's hemsida <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/avfall/>

Tobias Jansson · CircularEconomy.se <http://circulareconomy.se/vad-ar-cirkular-ekonomi/>

Vägledning till definition av hushållsavfall, Naturvårdsverket, januari 2008

Att styra mot effektivare avfallshantering, Naturvårdsverket rapport 6744, januari 2017

Kommunala avfallsplaner, Naturvårdsverkets rapport 6760, april 2017

Styrmedel för att nå miljökvalitetsmålen – en kartläggning, Naturvårdsverkets rapport 6415, okt 2012

Naturvårdsverkets miljömålsportal <https://www.miljomal.se>

Förpacknings och tidningsinsamlingens hemsida <http://www.ftiab.se>

Inventering av nedlagda deponier i Halmstads kommun, Länsstyrelsen i Halland, Maj 2015 Dnr: 577-6936-13

Agenda 2030 och Halmstads kommuns förslag till avfallsplan – en kartläggning av kopplingar. Ett studentarbete av Elin Bergqvist mars 2018 ligger till grund för bedömning av kopplingar mellan de globala hållbarhetsmålen och avfallsplanen.